

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор”, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология, докторска програма "Педагогическа и възрастова психология"

Тема на дисертационния труд: **« ВЛИЯНИЕТО НА УЧЕБНИЯ ПЛАН НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ КОЛЕЖИ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА КРИТИЧНО МИСЛЕНЕ ПРИ СТУДЕНТИТЕ »**

Докторант: **АЙТАФ СГАЙЕР**

Научен ръководител: Проф. д.пс.н. Иван Александров

Данни за дисертанта

Професионалният и творческият път на **АЙТАФ СГАЙЕР** демонстрират последователност, целенасоченост и прецизност на научните интереси и траен стремеж към съвместяване на теоретичната подготовка с образователна професионална дейност. Като се има предвид фактът, че обектът на изследване в рецензирания дисертационен труд включва изследване на влиянието на учебните програми в Израел върху развитието на критичното мислене на студентите, априори очакваме професионализъм и задълбоченост, отразяващи хуманното търсене на практически подходи, съответстващи на най-актуалните практики, адаптирани към спецификата на образователните услуги в Израел. Авторът на дисертацията е преподавател в колежа за подготовка на учители и е докторант на самостоятелна подготовка в катедра "Психология" във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. За докторанта е присъща ерудиция и интелектуален капацитет, заслужаващи несъмнена позитивна оценка. Тези заключения намират отражение и в неговото кариерно развитие.

Актуалност на разглеждания в дисертацията научен проблем

Разглежданият в дисертацията научен проблем е иновативен и креативен, с несъмнена практическа насоченост, позициониран в полето на възрастовата и педагогическата психология.

В теоретико-приложното изследване се анализират и проучват концепциите, свързани с необходимостта да се „култивира мисленето“ с цел задълбочаване на знанието. Изследователят използва комбиниран подход, съчетаващ количествени и качествени методи на изследвания, за да проучи как една интервенционна програма, която съдържа стратегии, насочени към разработване на компонентите на критичното мислене, влияе върху развитието му и може да култивира уменията и наклонностите за критичното мислене сред студентите от арабския сектор.

Субективният, професионален поглед на автора търси приложението на интервенционна програма при справянето с усвояването на учебния материал от студентите, а изследователските му умения успяват да обвържат позицията му с адекватно и прецизно емпирично изследване.

Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е с класическа структура и обем от 274 страници. Композирана е в четири глави, въведение, литературен обзор, методология и заключение. Съдържанието на всяка глава е разделено на отделни параграфи, а в края на текста са направени конкретни констатации. Основният текст съдържа 13 таблици и 33 фигури. Списъкът с препратки се състои от 289 източника – иврит 25, английски 264 и интернет източници. Освен това има осем приложения.

Целта на настоящото изследване е да предостави системно верифициран анализ на ключовия въпрос за връзката между използването на интервенционна програма, която разчита на метода на инфузия и специални образователни стратегии, които дават възможност за преподаване на критично мислене. Фокусът е поставен върху разработването на компонентите за критично мислене, което позволява развитието на динамичната интелигентност на студентите.

Акцент е поставен върху операционализирането на изследователска рамка с практическа приложимост при изграждането на работещи образователни стратегии в образователна среда.

При реализацията на целта докторантът съумява коректно да изпълни заложените в дисертационния труд изследователски задачи. Фокусирано и аналитично са разгледани факторите, определящи отворената учебна среда като окуражаваща и значението ѝ за разгръщането на двата основни компонента на критичното мислене – афективен и когнитивен.

Доказано е влиянието на целенасочените обучителни сесии за развитието на критичното мислене като необходим елемент от придобиването на педагогическа квалификация от страна на студентите.

Формулирани са ясни цели, свързани с представянето на съдържанието на учебните курсове, които позволяват развитието на компонентите на критичното мислене.

Смислов и изследователски акцент е планираното и реализирано емпирично изследване, проведено в четири колежа и четири класни стаи, включващи групи обучаеми, които са равномерно разпределени. Всички студенти са с арабски произход в обучение като учители, първа година, три експериментални групи, с проведени обучителни сесии, и четвъртата група, контролна група, определена като контролна, по отношение на която не е приложена интервенционна програма

Съдържателен акцент в изследването е поставен върху теоретичната и емпиричната верификация на основното понятие - „критично мислене“, подробно анализирано в първа глава. Във втора глава докторантът представя методология на изследването, резултатите от което са коментирани, обобщени и дискутирани в трета и четвърта глава.

Коректно са посочени ограниченията на изследването. Използваният инструментариум включва количествени методи, между които 2 въпросника и качествени методи, доминиращ сред които е наблюдението.

Проведеното проучване е структурирано и анализирано коректно и задълбочено. Обхватът му съответства на изискванията за такъв тип научен труд. При анализа и интерпретацията на получените данни, реализирани в трета глава, докторантката разгръща изследователския си потенциал, демонстрирайки компетентност и професионализъм, заслужаващи позитивна оценка. Направените обобщения са релевантни на получените резултати и имат практическа приложимост

Авторефератът синтезирано и точно отразява съдържанието на дисертационния труд. Количеството и качеството на научните публикации на докторанта съответстват на критериите.

Научни приноси

В теоретико-приложен план могат да се открият следните научни приноси:

- Чрез използване на интегрален изследователски подход е проучена и систематизирана информацията за ефекта от учебните програми за действие върху развитието на критичното мислене сред арабските студенти, които отговарят на изискванията за преподаване в арабските образователни колежи в Израел.

- Задълбочено и всеобхватно е анализирана спецификата и структурата на критичното мислене. Открито е влиянието на иновативните образователни програми им върху елементите му.
- Проучени са предикторите, които комплексно влияят и определят развитието на критичното мислене сред обучаемите.
- Коректно са създадени авторски въпросници за изследване на критичното мислене, които са тествани за надеждност и валидност.
- Представена е авторска програма за образователна интервенция, целяща да подготви бъдещите педагози, които преподават в арабски колежи. Ефективността на интервенционната програма е доказана чрез корелационен анализ.
- Резултатите от изследването са в основата на описания теоретичен модел за развитие на критическото мислене, който може да бъде прилаган в практиката на образователните институции за подобряване на обучението на студентите и формиране на тяхното критическо мислене.

Бележки и препоръки

Представената разработка показва добрата теоретична и практическа подготовка на докторанта по изследваните проблеми, както и уменията му да обработва, интерпретира, анализира и обобщава резултати от проведено психологическо изследване. Разработката е балансирана и добре структурирана.

Направените изводи са релевантни на теоретичното проучване и получените данни.

С цел повишаване на дисертабилността на представения научен труд, би следвало да се разшири обхватът на разглежданите конструкции.

Заклучение

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и **отговаря на** изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Разработка показва, че **АЙТАФ СГАЙЕР притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност 3.2. Психология като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята *положителна оценка* за проведеното теоретико-приложно изследване и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на АЙТАФ СГАЙЕР по област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2.Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

15.07.2024 г.

.....

В.Търново

проф.д-р Велислава Чавдарова